

місці – робота домашньої прислуги (16,3%), далі – сільське господарство (8,5%), торгівля (8,1%), промисловість (5,4%) [3].

Безробіття веде до соціальної деградації людини. Відрив від трудового джерела доходу та тривале існування на соціальні допомоги призводить до втрати самоповаги, занепаду моральних устоїв, розпаду родини тощо. Масове безробіття призводить до значних соціальних і політичних змін, часто у формі дуже гострих соціальних конфліктів.

Соціально-економічні наслідки безробіття можна сформулювати таким чином: відбувається знецінення, недовикористання людського потенціалу суспільства, погіршується якість життя безробітних та їх членів родини, підсилюється тиск на розмір заробітної плати зайнятих із боку конкуруючих на ринку праці, збільшуються витрати суспільства й індивіда на відновлення чи зміну професійного статусу і рівня продуктивності праці, формуються категорії осіб із девіантною поведінкою, схильних до вчинків, що суперечать прийнятним соціальним нормам і цінностям.

Література.

- 1.Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 2.Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
2. С.Т. Слюсар. Аналіз рівня безробіття в Україні: проблеми і шляхи його подолання / Слюсар С.Т. // Економіка АПК. – 2018. – № 5. – с.85.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОГЛЯДУ НА СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

*Сумець О.М., д.е.н, професор,
Національний фармацевтичний університет*

Сфера освітніх послуг характеризується збігом об'єкта менеджменту економіки, суб'єкта, споживача і результату в одній особі, тобто в особі того, хто навчається. Специфіка цієї сфери полягає в тому, що опис продукту, як правило, чітко задається Міністерством освіти у вигляді державного стандарту.

У такий спосіб держава регламентує: компетенції, результати навчання; процес навчання; порядок, методи і засоби діагностики. Повний операційний цикл навчання здобувачів включає в себе наступні операції: прийом, навчання, переведення на іншу освітньо-професійну програму (ОПП) або в інший заклад освіти (ЗО), відрахування, академічна відпустка. У цьому ланцюжку центральною ланкою слугує процес навчання, тобто отримання здобувачем освіти знань, навичок і професійних якостей. Результат задається як сукупність знань, умінь і навичок, якими повинен володіти випускник ЗО за відповідною освітньо-професійною програмою (ОПП). Основним документом, який регламентує професійні якості випускника ЗО, є ОПП. Сама вона в узагальненому і стислому вигляді характеризує типові завдання діяльності, виробничі функції, зміст умінь і навичок, а точніше компетенції і результати навчання. На цій основі формується навчальний план підготовки здобувачів освіти за конкретною ОПП, в якій представлений перелік навчальних курсів обов'язкової компоненти і вибіркової.

Державний стандарт вищої освіти є основою розробки ОПП і у подальшому складання навчального плану, а також розробки програм окремих навчальних дисциплін. Процес управління операційною діяльністю ЗО будується на активній ролі споживачів освітніх послуг – здобувачів. Споживачами послуг в цій сфері можуть виступати:

- той, хто оплачує навчання;
- сам здобувач освіти;
- роботодавець (замовник), який приймає випускників вузу на роботу.

Учасники освітнього процесу найчастіше виносяться на консультативний рівень операційних повноважень (дисципліни в навчальному плані за вибором здобувачів освіти, аналіз стандартних професійних ситуацій, індивідуалізація навчальних планів і програм з урахуванням специфічних запитів замовника). Природі освітньої діяльності притаманні так звані особистісно-орієнтовані технології, коли значна частина ефектів і результатів можуть бути неформалізовані, але, тим не менш, істотно важливими.

Крім цього, слід враховувати, що принципи раціонального менеджменту в умовах нинішньої освітньої системи України

характеризують лише частину істотних процесів і явищ, обумовлених історичним процесом формування нових інститутів. Отже, реальний менеджмент ЗО в Україні передбачає наявність тих чи інших компромісів між вимогами управління операціями в стабільних, сталих умовах, і особливостями незбалансованої нової освітньої системи, що нині формується в нашій державі. Істотні зміни професійного середовища змушують ЗО змінювати зміст і методи професійної підготовки. Операційна стратегія ЗО повинна враховувати, що освітня система знаходиться в системі складних прямих і зворотних зв'язків з повністю невизначеним середовищем. У світі спостерігається швидкий розвиток технологій, структури та інституційного устрою глобальної господарської системи. Це обумовлює глибокі зміни в умовах, формах, методах професійної діяльності. Наслідком цього є посилення ринкових, інституційних і фінансових ризиків освітньої діяльності як для безпосереднього суб'єкта (ЗО), так і для здобувача освіти. Паралельно з цим буде відбуватися і диверсифікація продукту і пропозиції. На ринку можуть з'явитися кілька принципово нових освітніх послуг як за змістом, так і за суб'єктами пропозиції. Перевага буде за ініціаторами і новаторами.

Істотним фактором розвитку освітніх технологій обіцяє стати зростання їх витрат. Зважаючи на те, що окремі елементи витрат будуть зростати (наприклад, вартість оргтехніки, інформаційних послуг), в цілому зростання складності технічної оснащеності, вимог до методичного та матеріального забезпечення буде вести до загального подорожчання вартості навчання.

Особливо слід сказати про конкуренцію якості. Безумовно, посиляться роль фактора якості підготовки ЗО в ринковому позиціонуванні ЗО. Розвиток інформаційних технологій призведе до більшої доступності деяких видів освітньої діяльності, її методів і прийомів. Можливе розширення кола суб'єктів пропозиції освітніх послуг має компенсуватися поглибленням професіоналізму, посиленням ролі професійних стандартів та професійних освітніх корпорацій.

Маса накопичених у суспільстві за останні десятиліття знань і технологій поки ще лише частково зуміла подолати

інституційні бар'єри і стати частиною сучасної економіки. Основна ж частка нововведень ще чекає свого часу. Тому в найближчі роки буде відбуватися подальше наростання інновацій як конструктивних, розвиваючих соціально-економічну та інституційну природу освіти, так і деструктивних, що ставлять під сумнів традиційні культурно-інтелектуальні та професійні цінності; як поточних, реалізованих за допомогою адаптивних або рефлексорних реакцій, так і довгострокових, які потребують усвідомлених фундаментальних змін у структурі та функціях освітніх установ. Неможливо навчити здобувача всього того, що зажадає від нього професійна діяльність на базі традиційного підходу. Величезний і постійно зростаючий обсяг необхідних професійних знань непорівнянний з пропускнуою спроможністю традиційної операційної системи ЗО, побудованої на переважанні «лекційно-практичної» технології навчання. Тому в найближчі роки неминуче станеться зсув центру ваги освітніх технологій в сторону самостійної роботи здобувачів, з урахуванням можливостей сучасних інформаційних систем. Це пред'являє істотно нові вимоги як до змісту навчального матеріалу, так і до форм його подання і використання. Необхідною передумовою збереження цілісності освітнього процесу в умовах глибоких змін є раціональна організація оновлюваної операційної системи ЗО.

ВЧИТИСЯ І ОВОЛОДІВАТИ СУЧАСНИМИ ЗНАННЯМИ – ВАЖЛИВА КОМПЕТЕНЦІЯ СУЧАСНОГО БУХГАЛТЕРА

*Ткачук І.М., к.е.н., доцент,
Луцький національний технічний університет*

Відповідно до Стандарту вищої освіти України фахівці за спеціальністю 071 Облік і оподаткування повинні володіти загальною компетентністю «здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями» [1]. Діяльність в сфері обліку і оподаткування змінюється під впливом нових технологій, включаючи штучний інтелект, блокчейн, прогнозну аналітику, автоматизацію процесів робототехніки.

В рамках сучасного професійного розвитку бухгалтера, який прагне досягнути професійного успіху, навчання ніколи не